

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
ADMINISTRATORS' ACADEMIC LEADERSHIP AFFECTING SCHOOL
EFFECTIVENESS UNDER RATCHABURI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

เพ็ญนภา พลับฉิม/ PENNAPA PLUBCHIM¹
พิชญาภา ยืนยาว/ PITCHAYAPA YUENYAW²
นภาเดช บุญเชิดชู/ NAPADECH BOONCHERDCHOO³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน และ 3) วิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 จำนวน 306 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนกระจายตามอำเภอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นโดยผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การวางแผน การจัดการ และการนิเทศ
2. ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้งภาพรวมและรายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านครู ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านกระบวนการบริหาร และด้านผู้บริหาร
3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การจัดการ และการวางแผนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 82.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ประสิทธิภาพของโรงเรียน ประถมศึกษา

¹นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

²อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

³อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the level of administrators' academic leadership; 2) identify the level of school effectiveness; and 3) analyze administrators' academic leadership affecting school effectiveness. The research sample, derived by proportional stratified random sampling distributed by district, was 306 teachers of public schools under Ratchaburi Primary Educational Service Area Office 2. The research instrument was a questionnaire constructed by the researcher. Data were analyzed with percentage, mean, standard deviation, and stepwise multiple regression.

The findings of this research were as follows:

1. Overall and in specific aspects, the administrators' academic leadership was at a high level. These aspects, ranked from the highest to the lowest, were as follows: academic climate promotion, planning, management, and supervision.

2. Overall and in specific aspects, the school effectiveness was at a high level. These aspects, ranked from the highest to the lowest, were as follows: teachers, learning process, administration process and administrators.

3. The administrators' academic leadership in the aspects of academic climate promotion, management, and planning together predicted the school effectiveness at the percentage of 82.60 with statistical significance at .01.

Keywords: educational administrator, academic leadership, school effectiveness, primary education

บทนำ

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (globalization) มุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีพอย่างมีคุณภาพตามการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) เป็นการพัฒนาคูณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษา และเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา โดยมีกรอบแนวทางในการพัฒนาคูณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคูณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคูณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคูณภาพการบริหารจัดการใหม่ บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งต้องเป็นผู้ดำเนินการบริหารงานด้านต่าง ๆ และเป็นผู้นำ

นโยบายมาสู่การปฏิบัติ เพื่อทำหน้าที่จัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ตลอดจนบริหารสถานศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้า บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) มีสาระสำคัญในเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา และเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) สาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 เป็นการสร้างภูมิคุ้มกัน ในมิติต่าง ๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน โดยนำทุนของประเทศที่มีศักยภาพ มาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน พร้อมทั้งเสริมสร้างให้แข็งแกร่งเพื่อเป็นรากฐาน การพัฒนาประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การเสริมสร้างทุนสังคม (ทุนมนุษย์ ทุนสังคม ทุนทางวัฒนธรรม) ให้มีความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2555: 7)

ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อความสำเร็จของ การปฏิบัติงานของโรงเรียน เนื่องจากจะทำให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานทั้งในและนอกโรงเรียนเชื่อมั่น ศรัทธา รวมพลังให้เกิดการร่วมมือร่วมใจไปสู่การเปลี่ยนแปลง ประสานความสะดวกในการดูแล ให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือให้ผู้ร่วมงานสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการ ในการบริหารจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำ ดังที่ สัมมา รัตนีย์ (2556: 249) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเป็นการใช้อิทธิพลของบุคคลหรือของตำแหน่ง จูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลปฏิบัติตาม ความคิดเห็นความต้องการของตนด้วยความเต็มใจ ยินดีที่จะให้ความร่วมมือเพื่อจะนำไปสู่ การบรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มตามที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำเป็นความสามารถในการชักจูงหรือโน้มน้าว ผู้อื่นให้ค้นหาหนทางที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดให้อย่างกระตือรือร้น และเป็นการผูกมัดหรือ หลอมรวมกลุ่มเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้วกระตุ้นให้ดำเนินไปสู่เป้าหมาย

การบริหารโรงเรียนเป็นการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลขึ้นอยู่กับ ภูมิปัญญา ความคิดอ่าน และแนวปฏิบัติที่สร้างสรรค์ของผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำ ภาวะผู้นำมี ความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของงานและประสิทธิผลของโรงเรียน สำหรับประเทศไทยมีการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความเหมาะสมกับยุคปัจจุบันที่เน้นคุณภาพของการศึกษา คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการ ซึ่งหมายถึง บุคคลที่มีอำนาจหรืออิทธิพลในการนำหมู่คณะให้ร่วมกันทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับวิชาความรู้หรือการจัดการกับความรู้ให้ดำเนินไปอย่างราบรื่น บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ ชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553: 6) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการเป็น ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการนำความรู้ ทักษะ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิชาการ สามารถใช้กลยุทธ์ทั้งการเป็นผู้นำและการบริหารนำกลุ่มให้

กระทำกิจกรรมทางด้านวิชาการให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผู้บริหารหรือผู้นำที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถทำให้ประสิทธิผลของงานและประสิทธิผลของโรงเรียนสูงขึ้น ซึ่งกล่าวได้ว่า ประสิทธิภาพคือ ผู้บริหารมีความสามารถในการพัฒนาศักยภาพการบริหารสถานศึกษาในภารกิจต่าง ๆ รวมถึงการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพออกสู่ระบบสังคมภายนอกได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุดาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตรา จรจิต (2556: 339) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ ด้านผู้บริหาร ด้านกระบวนการบริหาร ด้านครูที่มีประสิทธิภาพ และด้านกระบวนการเรียนการสอน การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารต้องปฏิบัติงาน โดยใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการให้มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน

แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันพบว่า โรงเรียนหลายแห่งยังไม่สามารถบริหารสถานศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งโรงเรียนใดจะมีการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลได้นั้น ย่อมขึ้นกับผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องตระหนักถึงความสำคัญของภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อให้โรงเรียนได้รับการพัฒนาจนก่อให้เกิดประสิทธิผลสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ซึ่งเป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่บริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของพื้นที่ทั้ง 4 อำเภอ ในจังหวัดราชบุรี ประกอบด้วย อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอบางแพ มีโรงเรียนที่รับผิดชอบดูแลทั้งสิ้น 150 โรงเรียนแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก 70 โรงเรียน ขนาดกลาง 76 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน จากผลการประเมินทางวิชาการประจำปีการศึกษา 2557 ด้วยข้อสอบมาตรฐาน O-NET (Ordinary National Education Test) ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกระทรวงศึกษาธิการ พบว่า คุณภาพนักเรียนเมื่อพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยร้อยละของสาระวิชาหลัก 5 สาระ คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ซึ่งต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ ดังนี้ สาระการเรียนรู้ภาษาไทยร้อยละ 44.07/ระดับประเทศ ร้อยละ 44.88 สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ร้อยละ 37.36/ระดับประเทศ ร้อยละ 38.06 สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 32.66/ระดับประเทศ ร้อยละ 36.02 สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ร้อยละ 41.83/ระดับประเทศ ร้อยละ 42.13 และสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร้อยละ 49.98/ระดับประเทศ ร้อยละ 50.67 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2, 2558: ออนไลน์) สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิเดช พลเยี่ยม (2556: 106-109) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายของโรงเรียนที่ชัดเจนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ

ด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียนผู้ปกครองและชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนลำดับสุดท้าย คือการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2) ประสิทธิภาพของโรงเรียนโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงตามลำดับดังนี้ การพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการนิเทศ และประเมินผล การศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันในทางบวกสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ส่วนด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียนผู้ปกครองและชุมชนมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนน้อยที่สุด

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ถ้าผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางวิชาการในการบริหารจัดการศึกษาก็จะทำให้ประสิทธิผลของโรงเรียนสูงขึ้นและมีความได้เปรียบในการจัดการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ด้วยเหตุและความจำเป็นดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลกับโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2
3. เพื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

ตัวแปรการวิจัย

1. **ตัวแปรต้น** คือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย
1) การวางแผน 2) การจัดการ 3) การนิเทศ และ 4) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ
2. **ตัวแปรตาม** คือ ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน ประกอบด้วย 1) ด้านผู้บริหาร
2) ด้านกระบวนการบริหาร 3) ด้านครู และ 4) ด้านกระบวนการเรียนการสอน

สมมติฐานการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน การจัดการ การนิเทศ และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

คำจำกัดความตัวแปรการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในการนำความรู้ ทักษะ และเทคนิคต่าง ๆ มาใช้ให้บุคลากรในโรงเรียนร่วมมือปฏิบัติงาน บูรณาการใช้องค์ความรู้สู่การปฏิบัติ มุ่งมั่นสร้างสรรค์ใช้กลยุทธ์นำกลุ่มให้กระทำกิจกรรมทางด้านวิชาการ ปรับปรุงส่งเสริมพัฒนางานวิชาการ มีวิสัยทัศน์ในด้านงานวิชาการ กำหนดภารกิจของโรงเรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ประกอบด้วย

1.1 การวางแผน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดวัตถุประสงค์ แผนงาน นโยบาย ผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2 การจัดการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการวางแผนตัดสินใจการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การควบคุมทรัพยากร การจัดการให้บุคลากรทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคนิควิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการควบคุมดูแล และกำกับเพื่อให้การบริหารบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1.3 การนิเทศ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการให้คำแนะนำ สนับสนุนช่วยเหลือ ติดตาม ประเมินผล พัฒนาการจัดการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูเพิ่มคุณภาพของนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน

1.4 การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความปลอดภัย

และเป็นระเบียบ ส่งเสริมและพัฒนาสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน ส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่บุคลากร ดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียนอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน

2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในการใช้ความรู้ ความสามารถในการทำงานด้านกระบวนการบริหารจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายในโรงเรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม สามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน สามารถจูงใจบุคลากรให้ปฏิบัติงานอย่างเสียสละ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ก่อให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ด้านผู้บริหาร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารสถานศึกษา โดยมีความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะเฉพาะและมีกระบวนการบริหารงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จของสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2.2 ด้านกระบวนการบริหาร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำกลยุทธ์และนโยบายที่กำหนดสู่การปฏิบัติ พัฒนาจัดทำโปรแกรมดำเนินงาน จัดทำงบประมาณ วิธีการดำเนินงาน การจัดการความรู้และการตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.3 ด้านครู หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมครูให้ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นผู้มีความประพฤติที่พึงปรารถนาของสังคม มีความหนักแน่นในด้านวิชาความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการสอน มีกอบรมและถ่ายทอดวัฒนธรรมความรู้ แก่ศิษย์ ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ ชยันหมั่นหาวิชาความรู้เพิ่มพูนสติปัญญาและมีอุดมการณ์ ยึดมั่นในทัศนคติที่ถูกต้องถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองเต็มศักยภาพ

2.4 ด้านกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนการสอน การเลือกเนื้อหา การกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสม การเลือกใช้เทคนิควิธีการสอน การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล

วิธีดำเนินการ

การวิจัยเรื่อง “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2” เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) โดยใช้ครูเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis)

ประชากร ได้แก่ ครูที่เป็นข้าราชการในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ในปีการศึกษา 2558 จำนวน 1,477 คน จากสถานศึกษา 150 แห่ง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่เป็นข้าราชการในโรงเรียนของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ในปีการศึกษา 2558 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970 อ้างถึงใน จิตติรัตน์ แสงเลิศสุทัย, 2557: 124) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 306 คน กระจายตามอำเภอต่าง ๆ ดังนี้ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอดำเนินสะดวก และอำเภอบางแพ โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (proportional stratified random sampling) คำนวณสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

อำเภอ	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
บ้านโป่ง	467	97
โพธาราม	495	103
ดำเนินสะดวก	331	68
บางแพ	184	38
รวม	1,477	306

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วกำหนดรูปแบบและโครงสร้างของแบบสอบถาม ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามค่านิยมศัพท์ตัวแปร โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และพิจารณาเฉพาะข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: index of item objective congruence) เท่ากับ 0.67 และ 1.00 ได้กระทงคำถามด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 25 ข้อ ประกอบด้วย การวางแผน 7 ข้อ การจัดการ 5 ข้อ การนิเทศ 6 ข้อ และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 7 ข้อ และกระทงคำถามประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วย ด้านผู้บริหาร 4 ข้อ ด้านกระบวนการบริหาร 7 ข้อ ด้านครู 7 ข้อ และด้านกระบวนการเรียนการสอน 9 ข้อ และนำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำ

ของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปทดลองใช้ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (tryout) กับครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเที่ยง (reliability) และคุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับด้วยวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970: 161 อ้างถึงใน สุวิมล ตีรกันันท์, 2551: 156) ได้ค่าคุณภาพด้านความเที่ยงของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเท่ากับ 0.95 และค่าความเที่ยงของประสิทธิผลของโรงเรียน เท่ากับ 0.96

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 306 ฉบับ พร้อมหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมาจำนวน 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาและระดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมาย จากนั้นนำค่าเฉลี่ยไปเทียบกับเกณฑ์ขอบเขตค่าเฉลี่ย ตามแนวความคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2556: 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา/ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา/ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา/ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา/ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา/ประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยที่สุด

สำหรับการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นต่อน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.52) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการอยู่ในลำดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ การวางแผน ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.54) การจัดการ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.59) และการนิเทศ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.59) ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

(n = 306)

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	การวางแผน	4.31	0.54	มาก	2
2.	การจัดการ	4.24	0.59	มาก	3
3.	การนิเทศ	4.22	0.59	มาก	4
4.	การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ	4.33	0.53	มาก	1
รวม		4.28	0.52	มาก	

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านครูอยู่ในลำดับสูงสุด ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.52) รองลงมาคือ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.58) ด้านกระบวนการบริหาร ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.57) และด้านผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

(n = 306)

ข้อ	ประสิทธิผลของโรงเรียน	\bar{x}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1.	ด้านผู้บริหาร	4.26	0.58	มาก	4
2.	ด้านกระบวนการบริหาร	4.25	0.57	มาก	3
3.	ด้านครู	4.40	0.52	มาก	1
4.	ด้านกระบวนการเรียนการสอน	4.33	0.58	มาก	2
รวม		4.32	0.51	มาก	

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ประกอบด้วย การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X_4) การจัดการ (X_2) และการวางแผน (X_1) เป็นตัวแปรที่รับเลือกเข้าสมการถดถอย และสามารถอธิบายความผันแปรของประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 (Y_{tot}) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.826 ซึ่งแสดงว่า การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การจัดการ และการวางแผนส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 และสามารถร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 82.60 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{tot} = 0.46 + 0.44 (X_4) + 0.29 (X_2) + 0.17 (X_1)$$

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{tot} = 0.45 (Z_4) + 0.33 (Z_2) + 0.18 (Z_1)$$

ดังปรากฏในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

(n = 306)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	3	66.37	22.12	479.48**	.00
Residual	302	13.93	0.05		
Total	305	80.30			

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	b	Beta	SE _b	t	Sig.
ค่าคงที่	0.46		0.11	4.40**	.00
การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ (X ₄)	0.44	0.45	0.05	9.72**	.00
การจัดการ (X ₂)	0.29	0.33	0.04	6.67**	.00
การวางแผน (X ₁)	0.17	0.18	0.04	3.94**	.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

R = 0.909 R² = 0.826 SEE. = 0.215

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การวางแผน การจัดการและการนิเทศ ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนทุกคนมีความเป็นผู้นำทางวิชาการหรือภาวะผู้นำทางวิชาการในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งกล่าวไว้ในมาตรา 22 การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ดังแนวคิดของถันฐฎฐฐฐฐฐ (2554: 29-30)

ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการ และสอดคล้องกับแนวคิดของน้ำฝน รักษากลาง (2553: 16) ได้สรุปว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมและสนับสนุนผู้ร่วมงาน โดยการใช้ความรู้ ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติภาระหน้าที่ เพื่อนำผู้ร่วมงานให้ร่วมปฏิบัติงานไปสู่ความมีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอน ซึ่งผู้ร่วมงานสามารถรับรู้ได้อย่างชัดเจน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาจะต้องมีวิสัยทัศน์ในด้านงานวิชาการ สามารถแนะนำส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้งสร้างบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับงานวิจัยของละอองดาว ปะโพธิง (2554: 81-82) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ รองลงมาคือ ด้านการสนับสนุนทรัพยากรการสอน และด้านการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของเจต เจริญสุข (2554: 93-94) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 พบว่า ครูหัวหน้ากลุ่มงานบริหารวิชาการและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับ คือ ด้านการสร้างบรรยากาศวิชาการในโรงเรียน ด้านการกำหนดเป้าหมายและภาระงานด้านวิชาการ และด้านการจัดการด้านการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัยของชยพัทธ์ สุกทน (2556: 84) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรเพื่อความเป็นเลิศ ด้านการพัฒนาครูตามแนวปฏิบัติการศึกษา ด้านการพัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ และด้านการประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เนื่องจากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมีการบริหารจัดการหลักสูตร โดยสนับสนุนทรัพยากรการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมในการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและครูมีแนวทางในการจัดรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด

2. จากผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านครู ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านกระบวนการบริหาร และด้านผู้บริหาร ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารโรงเรียนเป็นการบริหารที่มุ่งผลสัมฤทธิ์และการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อความสำเร็จของการจัดการศึกษา นำมาซึ่งประสิทธิภาพของโรงเรียน ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 หมวด 2 มาตรฐานการปฏิบัติงาน ข้อ 12 ผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา ต้องมีมาตรฐานการปฏิบัติงาน ดังต่อไปนี้ 1) ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ 2) ตัดสินใจปฏิบัติการต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการพัฒนาของผู้เรียน บุคลากรและชุมชน 3) มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ 4) พัฒนาแผนงานขององค์การให้มีคุณภาพสูง สามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้จริง 5) พัฒนาและใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้นเป็นลำดับ 6) ปฏิบัติงานขององค์การโดยเน้นผลถาวร 7) ดำเนินการและรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นระบบ 8) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 9) ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ 10) แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา 11) เป็นผู้นำและสร้างผู้นำทางวิชาการในหน่วยงานของตนได้ และ 12) สร้างโอกาสในการพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ ดังแนวคิดของพัฒนา แสงตะวัน (2553: 48) ได้สรุปว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ระดับความสามารถและผลสำเร็จของโรงเรียนในการปฏิบัติงานรวมทั้งดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในการจัดการศึกษาให้สำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตร นโยบายและแผนงานต่าง ๆ โดยการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจและยอมรับ ทั้งนี้เกิดจากประสิทธิภาพของผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถใช้ความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารเพื่อโน้มน้าวให้ผู้ใต้บังคับบัญชา รวมทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ร่วมปฏิบัติงานให้เกิดผลตามเป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรสสุคนธ์ ถิ่นทวี (2555: 68-69) ได้ศึกษาประสิทธิภาพโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาสถานศึกษา ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติเชิงบวกและด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา น้าใจสุข และพิชญภา ยืนยาว (2556: 115-133) ได้ศึกษาการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณ เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประสิทธิภาพของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวกอยู่ในระดับสูงที่สุด

รองลงมา ได้แก่ ความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิเดช พลเยี่ยม (2556: 106-109) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยภาพรวม ประสิทธิผลของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ การพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวกมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากผู้ปกครองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ พัฒนาระบบการบริหาร พัฒนาครูและเสริมสร้างกระบวนการเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น และสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้โรงเรียนมีการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. จากผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 เรียงลำดับตามอิทธิพลจากมากไปน้อยดังนี้ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การจัดการและการวางแผน ทั้ง 3 ปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 82.60 ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ทำให้โรงเรียนมีประสิทธิผล ดังแนวคิดของวิรุฬห์จิต ไบลี (2549: 19) ได้สรุปว่า บุคคลสำคัญแห่งการเปลี่ยนแปลงจำเป็นต้องริเริ่มบทบาทภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งที่จะเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นตัวจักรแห่งความสำเร็จ แก้ไขการจัดการเรียนการสอนที่ด้อยคุณภาพให้หมดไป ส่งผลสำเร็จในการปฏิบัติงานวิชาการของบุคลากรและการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิเดช พลเยี่ยม (2556: 106-109) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงและมีทิศทางเป็นบวก โดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ร่วมกันทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 43.82 ในการทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การนิเทศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต่ำที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การนิเทศ โดยส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาแนะแนวทางแก่บุคลากรในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างขวัญและกำลังใจให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร มีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับต่ำที่สุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมประสิทธิผลของโรงเรียน ด้านผู้บริหาร โดยส่งเสริมให้ผู้บริหารให้กำหนดภารกิจในการปฏิบัติงานของบุคลากรได้อย่างเหมาะสม และนำความรู้ความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการบริหารโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 จากผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การจัดการ และการวางแผน เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การจัดการ และการวางแผนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

2.2 ควรศึกษาแนวทางปฏิบัติที่เป็นเลิศในการพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2

สรุป

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2 โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ การวางแผน การจัดการและการนิเทศ

ตามลำดับ สำหรับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านกระบวนการบริหาร และด้านผู้บริหาร ตามลำดับ และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เรียงตามลำดับอิทธิพลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ 2) การจัดการ และ 3) การวางแผนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยนี้พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งได้แก่ การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการ การจัดการและการวางแผน สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้ร้อยละ 82.60

เอกสารอ้างอิง

- จิตติรัตน์ แสงเลิศศุภทัย. (2557). **วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา**. นครปฐม: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- เจต เจริญสุข. (2554). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ชฎากาญจน์ เจริญชนม์. (2553). **ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชยพัทธ์ สุกทน. (2556). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ณัฐฐณีชา พรธนะขาม. (2554). **ภาวะผู้นำในการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- น้ำฝน รักษากลาง. (2553). การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 ด้านผู้เรียน ของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา
เขต 1 และเขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปัญญา น้ำใจสุข และพิชญภา ยืนยาว. (2556, มกราคม-มิถุนายน). การบริหารการเปลี่ยนแปลง
ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สุพรรณ เขต 2. วารสารสังคมศาสตร์วิจัย, 4 (1), 115-133.
- พัฒนา แสงตะวัน. (2553). ปัจจัยความพึงพอใจในการปฏิบัติงานที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- รสสุคนธ์ ถิ่นทวี. (2555). ประสิทธิภาพโรงเรียนในฝัน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ละอองดาว ปะโพธิง. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร
สถานศึกษากับพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับ
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา จังหวัดเลย.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิรุฬห์จิต ไบลี่. (2549). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่ศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 2. (2558). ผลจากการทดสอบระดับชาติ
ของผู้เรียน (O-NET). ค้นเมื่อ 1 มกราคม 2559, จาก <http://www.rb-2.net/book/.pdf>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2555). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- ส้มมา ธนินธ์. (2556). หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ:
ข้าวฟ่าง.

- สุดาพร ทองสวัสดิ์ และสุจิตรา จรจิตร. (2556). การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาดไทย.
- สุวิมล ตีรกานันท์. (2551). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิเดช พลเยี่ยม. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.